

A MÉGSZ elnökségének állásfoglalása a „szakmaképletről”, az épületgépész szakma és vállalkozásai helyzetéről, a szükséges továbblépésről

2010. március

Az épületgépészeti szakma célját a tervező, kivitelező – azaz a létesítést végző – vállalkozások valósítják meg, amelyek jelenleg döntően kisvállalkozások. Nélkülözhetetlen partnereik és szövetségeseik a „háttéripár” szereplői: gyártók, kereskedők, oktatási intézetek, kamarák, szakmai egyesületek. Alapvető érdek a kisvállalkozások kiemelt fejlesztése és érdekvédelme, aminek következtében javulhat a szakma minden csoportjának társadalmi–piaci pozíciója, megítélése. A szakmán belüli valós szerepek és súlyok megtalálása, a szakmánkról való világos és valóságghú gondolkodás a korábbinál lényegesen jobb együttműködést, összefogást és érdekérvényesítő képességet eredményezhet.

Az ország – benne az építőipar és az épületgépészet – mély társadalmi, gazdasági és erkölcsi válságban van. Az épületgépész vállalkozásokat minden korábbinál jobban sújtják a beszűkült piac, a kintlevőségek, a korrupció, a rendezetlen jogszabályi környezet, a szakemberhiány és a durva adóterhek.

A szakmában dolgozók egyre erősebben igénylik a hatékony szakmai érdekvédelmet és érdekérvényesítést. A szakmai összefogás, a szakma felemelésének tényleges és érdemi megkezdése elől immár nem lehet kitérni.

Ebben a helyzetben különösen fontos, hogy szakmánkról, szakmai közösségünkről és küldetésünkről, belső viszonyainkról, a „szakmaképletről” világosan és valóságghúen gondolkozzunk.

A szakma célja

Szakmánk céljait társadalmi összefüggésben értelmezve megállapíthatjuk, hogy szakmánk és annak művelőjeként mindannyiunk fő célja a társadalmi értékcsereben való hasznos, eredményes részvétel, a társadalom tagjai számára szükséges szolgáltatások végzése, berendezések, rendszerek létesítése, üzemeltetése, fenntartása. A szakma jelentős hatással van az ország energiagazdaságának működésére, a termelés és szolgáltatások költségei valamint a károsanyag-kibocsátás csökkentésére, az energiafogyasztók megtakarításaira és komfortérzetére. A szakma szereplőinek jelentős érdeke és kötelessége tudásuk és szolgáltatási tevékenységük folyamatos fejleszté-

se, a fogyasztók hiteles és félreérthetetlen tájékoztatása, tisztességes kiszolgálása.

A társadalmi értékcsere főszereplői

Szakmánkból a tervező, kivitelező és üzemeltető vállalkozások – melyek jelenleg döntően kisvállalkozások – mint a konkrét létesítéseket végzők találkoznak jellemzően a társadalom tagjaival, a megrendelőkkel. A társadalmi értékcsere végrehajtóiként, a szakma céljának beteljesítőiként ők alkotják a szakma meghatározó „piaci felületét”. Ez a munka gyakran egyszerre jelenik meg egy épületgépész kisvállalkozásban, mert egyszerre jelen van a tervező és kivitelező szakember, más esetekben a tervező és kivitelező vállalkozások együttműködéseként jön létre az a közösen előállított érték, ami eljut a megrendelőkhöz, végfelhasználókhoz. Ugyanakkor – mint ahogyan egy korábbi MÉGSZ-állásfoglalásban írtuk – „a szakma egy”, azaz egységes rendszerként működik, ezért a létesítést végző kisvállalkozásoknak nélkülözhetetlen partnerei és szövetségesei a „háttéripár” szereplői: gyártók, kereskedők, szakmai egyesületek, kamarák, és a jelen helyzetben mindenképp az oktatás, a felsőfokú, a szak- és felnőttképzési intézetek, szervezetek. A háttéripár szolgáltatásai nélkül nem működés- és fejlődőképes a „piaci felületen” működő sokeres vállalkozói bázis.

Szakmánk és vállalkozásai meghatározó adottságai

Az épületgépészeti ágazatban is az egyik meghatározó szerkezeti adottság, hogy a klasszikus fogalmak és paraméterek szerint (dolgozói létszám, műszaki-technikai állomány) gyakorlatilag nem léteznek közép- és nagyvállalkozások, mert ezek saját eszközeik hiányában lényegében a projektek előkészítését és a fővállalkozási tevékenységet végzik, azaz döntően a projektbe bevont kisvállalkozások teljesítenek. A kis tőkeerő miatt ez a vállalkozói réteg a legsérülékenyebb, amennyiben nem önálló épületgépészeti vagy technológiai, hanem alulvállalt építési projekteken alvállalkozóként dolgoznak, leginkább az ő létük kerül veszélybe.

Másik alapadottság, hogy a létesítést végző kisvállalkozások alkalmazzák az épületgépészeti ágazatban dolgozó szakemberek döntő többségét, számuk meghaladhatja a százezret. Ezek a vállalkozások az elmúlt 20–30 évben igen nehéz körülmények között alakultak meg és fejlődtek. Többnyire hiányzott az induló tőke, a piaci tapasztalat, igen szűkösen mérték számukra az állami támogatásokat, saját erejükből álltak talpra és működtek, túlélve és átveszelve kormányokat, minisztereket, kormányzati, pénzügyi, iparági, szakképzési törvényeket, koncepciókat, intézkedéseket. Megtanultak saját erejükből vállalkozni, gazdasági, pénzügyi és humán erőforrás-döntéseket hozni, megismerték és értelmezték a jogszabályokat, szabályzatokat, pályázati kiírásokat és miközben makacsul fejlesztették elméleti és gyakorlati tudásukat, az új generációk felnevelésére is jelentős energiát fordítva működő vállalkozásokat, cégeket építettek.

Gyakorlatias szakmai és piaci tudásuk kivételes értéket jelent, a szakmán belül a legkiterjedtebb piaci kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, véleményük és tanácsaik révén a legnagyobb hatással vannak milliós energiafogyasztási döntéseire és szokásaira. Ez a kisvállalkozói csoport – amely többféleképpen rétegzett és természetesen nem hibátlan – a vállalkozások száma, teljesítőképessége, alkalmazottai száma, a létesítésben betöltött kulcsszerepe, az önerőből megvalósított fejlődés valamint a felhalmozott komplex szakmai-vállalkozói tudás következtében a szakma egyik legnagyobb értéket és lehetőséget hordozó csoportja. Ebből a szakmai körből a hazai gazdasági szereplők megfelelő védelme és támogatása esetén sokan képesek szerves fejlődésük következtében jelentős szakmai feladatok teljesítésére. Ennek jelenleg legnagyobb akadály a gazdaság- és energiapolitikai szabályozás kiszámíthatatlansága.

Új pozíció

Mivel olyan módon is „egy a szakma”, hogy a megrendelők számára létesített berendezésekben, rendszerekben a kisvállalkozások és a háttérpar teljesítménye együtt jelenik meg, a kisvállalkozások kiemelt érdekvédelme és fejlesztése az egész épületgépész társadalom alapvető érdeke. A kisvállalkozások fejlődése nyomán az ágazat minden szakmai-üzleti csoportja hatékonyabban és eredményesebben vehet részt a társadalmi-piaci értékcsereben, javul pozíciója és megítélése. A fejlesztésben – a piaci és gazdasági környezet megváltoztatásán túl – kulcsszerepet kell adni a szakmai és vállalkozói képzésnek és ebből következően az oktatási intézetek, képző szervezetek fejlesztésének.

A szakmán belüli valós szerepek és súlyok megtalálása a korábbinál lényegesen jobb együttműködést és összefogást eredményezhet. Az ország és a szakma válsága a nehézségek mellett is új lehetőségeket, újrakezdést kínál számunkra, ezért félre kell tenni minden szakmai csoportnak és szakmai szervezetnek a sérelmeket, az ellenségeskedést, a részérdekek el túlzott képviselését, az elvtelen pozícióharcot, a célok és eszközök helytelen kezelését.

Mivel szakmánk egységes rendszerben működik, bármely csoportjának gyengítése, hátrányos helyzetbe szorítása, leértékelése az egész szakmára, minden egyes szereplőjére nézve eredményez jelentős károkat, alacsony társadalmi, gazdasági és érdekérvényesítő pozíciót. A szakma minden jelenlegi szereplőjének meg kell adni az esélyt a felzárkózásra, továbblépésre, tudásának bővítésére, és olyan értékviszonyokat kell teremtenünk, ami a szakma megerősödéséhez és tisztulásához lehetőséget, alapot és eszközt biztosít.

Egyeztető fórum

Javasoljuk, hogy a következő hónapokban alakuljon meg az épületgépész egyesületek egyeztető fóruma valós tagságú és működésű szervezetek részvételével.

Az egyeztető fórum fogalmazza meg és rangsorolja a szakma megoldásra váró problémáit és jelentős erőforrásokat mozgósítva professzionális módszerekkel kezdeményezze vagy kezdje el ezek megoldását. Az egyeztető fórum az egyenlőség, a konszenzus és a nyilvánosság elvei alapján működjön.

Meggyőződésünk, hogy öntevékeny, erős, magát és érdekeit helyesen megfogalmazó és hatékonyan képviselő szakmai közösséggé így van esélyünk válni. Amennyiben az épületgépész szakma fejlődése – reményeink szerint – rövidesen újabb lendületet kap, javuló teljesítménnyel fogunk hozzájárulni hazánk, honfitársaink jobb életminőségéhez, jólétéhez, a szakma tisztességes művelőinek boldogulásához.

A Magyar Épületgépészek Szövetsége egyike a szakma közös „piaci felületén” működő kisvállalkozásokat is tömörítő szakmai szervezeteknek. A tiszta érték- és elvrendszerű, egyenrangú együttműködés híveként a közös munkához ezúton is felajánljuk erőnket.

2010. március 11.

Golyán László elnök
Magyar Épületgépészek Szövetsége